

מנה בנתן

שיעון הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ מרן רבי שלמה זלמן בן
רבי חיים לייב אויערבאך
זצוק"ל הערות והנצחות טל' 0548449853
או מייל MABADAF12@ GMAIL.COM

גליון 11 פרשת כי תשא תש"פ

שבת ט-טו

דף ט יש לחלק שבמעביר דרך עליו החפץ לא נח אך כאן החפץ לפני אדונו, ורב כהנא בזמן שהיה צער בעולם הוא הוריד גלימתו והתפלל בידיים חבוקות כעבד לפני אדונו ובעת שלום הוא לבש והתעטף משום הכון,

רבא ראה שרב המנונא מאריך בתפלתו הוא אמר שהוא מניח חיי עולם ועוסק בתפלה שהיא לצורך חיי שעה, אך רב המנונא סובר שזמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד.

ר' ירמיה ישב לפני ר' זירא ור' זירא האריך בשיעור והוא איחר את זמן התפלה ור' ירמיה מיהר לעמוד אמר ר' זירא עליו שהוא כמסיר אזנו משמוע תורה ותפלתו תועבה.

נחלקו ר' ירמיה ור' יונה ממתי התחלת דין אם משיתעטפו הדיינים או משיפתחו בעלי הדין ויש לומר שאין מחלוקת אלא אם באו לעסוק בדין ההתחלה היא משיתעטפו הדיינים ואם עסק בדין אחר ההתחלה היא משיפתחו בעלי דינים.

ר' אמי ור' אסי למדו בין העמודים וכל שעה הם טפחו על בריח הדלת אם יש אדם שרוצה לבא לדין, ר' חסדא ורבה בר הונא ישבו בדין כל היום עד שחלש ליבם ואמר להם חייא בר רב מדפתי שנאמר על משה וכל העם עומדים על משה מן הבוקר עד הערב ומתי הוא הספיק ללמוד, אלא לומדים מכך שדיין שדן דין אמת אפילו שעה אחת נחשב כשותף להקב"ה בבריאה שכתוב ויהי ערב ויהי בוקר ואצל משה כתוב מן הבוקר עד הערב.

רב ששת אומר שיושבים בדין עד זמן אכילה ורב חמא למד מהפסוק אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבוקר יאכלו אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי בגבורה של תורה ולא בשתיית יין.

שנו בברייתא שבשעה ראשונה ביום מאכל אומה של רעבתנים שניה מאכל לסטים שלישית מאכל יורשים שלא טרחו בהכנה רביעית מאכל פועלים חמישית מאכל כל אדם ויש להקשות שרב פפא אמר שרביעית היא זמן מאכל כל אדם אלא יש לגרוס שרביעית זמן מאכל כל אדם חמישית זמן פועלים ושישית זמן ת"ח ואח"כ אין תועלת באכילה כזורק אבן לחמת ואמר אביי שדוקא אם לא אכל כלל בבוקר אך אם אכל קצת אין חסרון באיחר האכילה.

רב אדא בר אהבה אומר שאפשר להתפלל במרחץ אך קשה ממה ששנינו שבמקום שכולם לבושים במרחץ יכול ללמוד ולהתפלל ולהניח תפילין ואם חלק אינם לבושים יכול לשאול בשלום אך אין לומד ומתפלל ואין צריך לחלוץ תפילין ואין מניח במקום שכולם ערומים אין שואל שלום וחולץ תפילין ויש לומר שרב אדא דיבר כשאין שם אדם אך קשה שר' יוסי בר' חנינא אמר שנאסר גם במרחץ בלי אדם ובבית הכסא בלי צואה ויש לומר שרב אדא דיבר בחדש ואמנם רבינא הסתפק במקום שהזמינו לבית הכסא אם נאסר בדברי תורה עמוד ב יש לומר שבית הכסא הוא מקום מאוס אך מרחץ ודאי לא יאסר בהזמנה בלבד.

יש להוכיח מהברייתא שאין שאילת שלום כדברי רב המנונא שאסור לשאול בשלום חבירו במרחץ שזה שם ה' שכתוב ויקרא לו ה' שלום ואין לומר שאסור גם לומר נאמן אף שה' נקרא הקל הנאמן שרבא בר גוריא אמר בשם רב שמותר לומר נאמן בבית הכסא ויש לומר שזה לא השם עצמו אלא רק פעולה שהוא נקרא קל נאמן אך שלום זה השם עצמו.

עוד אמר רבא בר גוריא בשם רב שהנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו שכתוב לדעת כי אני ה' מקדשכם ושנו על כך שה' אמר למשה יש לי מתנה בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה

נח באיסקופא.

נאמר בברייתא שלדעת אחרים דין האסקופה תלוי שכשהפתח פתוח היא כפנים וכשהוא נעול היא כבחוץ ומשמע גם אם כשאין שם לחי, וקשה שרמי בר חמא אמר שתוך הפתח צריך לחי נוסף להתיר את המקום, ואין לחלק שמדובר כשאין בה ד' על ד' שהרי רב חמא בר גוריא אמר בשם רב שצריך לחי בתוך הפתח גם כשאין בו ד' על ד', ורב יהודה אומר בשם רב שמדובר באסקופה של מבוי שחצי עביו מקורה וחציו לא והקירוי כלפי פנים שאם הפתח פתוח דינו כפנים ואם הפתח נעול דינו כבחוץ, ורב אשי אומר שמדובר באסקופת בית וקירה בשני קורות שאין בהם ד' טפחים ואין ביניהם ג' טפחים ויש דלת באמצע אם הפתח פתוח דינו כפנים כיון שאין הפסק בין הקורות ויש כאן פי תקרה שיוורד וסותם, אך אם הפתח נעול אין דינה כקורה שאין כאן כבר מבוי כיוון שהדלת מפסיקה בין הקורות ולכן אין בהם דין פי תקרה יורד וסותם ואין דבר שמפריד בין מקום זה לרשות החיצונית.

נאמר בברייתא שאסקופה שגבוהה י' ורחבה ד' היא רשות לעצמה וזה כדעת כדברי רב יצחק בר אבדימי שלר"מ כל עמוד ברה"י שגבוהה י' ורחב ד' אין מכתפים עליו שלא יבואו להקל גם ברה"י להניח שם בתל שהוא רה"י גמורה.

עמוד ב משנה אין לשבת לפני ספר סמוך לתפלת מנחה וכן לא יכנס למרחץ ובורסקי ודין, אם התחיל אין צריך להפסיק, ודוקא לתפלה לא מפסיקים אך לקר"ש מפסיקים. גמרא אין לפרש סמוך למנחה במנחה גדולה שהרי יש שהות ביום ואם מדובר במנחה קשה מדברי ריב"ל שאומר שאסור לטעום כלום למנחה קטנה ולדבריו צריך להפסיק, וא"כ צריך לוצר שהאיסור של המשנה הוא אף במנחה גדולה ואיסור תספורת מדובר בתספורת מיוחדת כבן אלעשה ואיסור מרחץ הוא לכל התהליך של המרחץ ואיסור בורסקי מדובר בגדולה וכן איסור סעודה הוא בסעודה גדולה ואיסור דין מדובר בתחלת דין, ור' אחא בר יעקב אוסר אפי' תספורת רגילה שחוששים שישברו המספרים, ובמרחץ מדובר אפילו ברחיצה רגילה ואסרו שמא יתעלף ולבורסקי אסור אף בדיקה בעלמא שמא יראה איזה הפסד שם ייטרד, וסעודה אסור אפילו קטנה שמא ימשך ואיסור דין הוא גם בגמר דין שמא יראו טעם לסתור הדין וימשכו בדין.

רב אבין מפרש שהתחלת תספורת היא ממתני שהניח עליו סודר הספרים, והתחלת מרחץ הוא ממתני שפושט בגדו העליון, התחלת בורסקי משיקשור שרווליו, והתחלת אכילה ביאר רב משיטול ידיו, ורב חנינא אמר משיפתח חגורתו, ולא נחלקו אלא רב דיבר על אנשי א"י ור' חנינא דיבר על אנשי בבל שחגרו היטב, אביי אומר שבאנשי בבל אם פתח חגורתו למ"ד תפלת ערבית רשות אין צריך לחגור שוב ואם תפלת ערבית חובה צריך לחגור ולהתפלל קודם אכילה אך קשה שבמנחה לכו"ע היא חובה ובכ"ז אמר ר' חנינא שלא מטריחים לחגור שוב.

דף י ויש לומר שבמנחה לא חששו לשכרות ובערבית חששו לשכרות, ועוד יש לחלק שבמנחה שזמנה מוגבל לא חוששים שמא ישכח אך בערבית שזמנה כל הלילה יתכן שיפשע וישכח, ורב ששת מקשה וכי יש טירחה לחגור ולהתפלל ועוד שיכול להתפלל גם ללא שחגר, אך יש לומר שאין להתפלל ללא שחגר שכתוב הכון לקראת אלוקיך ישראל.

רבא בר ר' הונא נעל נעלים חשובות קודם תפלה משום הכון ורבא לבש את גלימתו והתפלל בידיים חבוקות ואמר שזה כעבד

לישראל לך הודיעם ולמדו מזה שנותן מתנה לתינוק צריך להודיע לאמו ועושה עליו סימן בשמן או שממלא עיניו צבע כחול ואם חוששים לכשפים שם עליו ממה שהביא לו אך קשה שרב חמא אמר שהנותן מתנה לחבירו לא צריך להודיעו שמשא לא ידע בקירון עור פניו יש לומר שזה בדבר שיתגלה אך דבר שלא יתגלה צריך להודיע ושבת אף שהיא עתידה להתגלות אך מתן שכרה לא מתגלה, ר' חסדא החזיק שתי מתנות של שור ואמר שמי שיגיד לו שמועה חדשה בשם רב יקבלם ואמר לו רבא בר מחסיא את הדין של נותן מתנה בשם רב ונתן לו אמר לו כל כך חביבה אצלך השמועות בשמו, וזה מה שרב אמר המעיל יקר ללבושו אמר לו אם כך אמר רב הייתי נותן לך עוד מתנות אם היה לי.

עוד אמר רבא בר מחסיא בשם רב חמא בר גוריא בשם רב שאל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל משקל ב' סלעים שהעדיף יעקב אבינו את יוסף ואחיו קינאו בו התגלגלו וירדו לגלות, עוד אמר רבא בר מחסיא בשם רב חמא בר גוריא בשם רב שעדיף לגור בעיר ששיבתה קרובה שאז עוונותיה מועטים שלוט אמר הנה נא העיר הזאת קרובה והיא מצער ואין הכוונה קרובה במרחק שהרי הם רואים את העיר אלא הכוונה קרובה בישיבה שסדום כשנהפכה היתה נ"ב שנה אחר ישיבתה שהיה בשנת מות פלג וצוער נבנתה שנה אח"כ כמו שלמד ר' אבין שכתוב בפסוק אמלטה נא שמה בגימטריא נ"א

דף יא שלוות סדום היתה כ"ו שנים שי"ב שנה עבדו את כדרלעומר וי"ג שנה מרדו ובשנת כ"ו נהרג כדרלעומר א"כ נשאר כ"ו שנה של שלווה.

עוד אמר רבא בר מחסיא בשם רב חמא בר גוריא בשם רב שער שגגותיה גבוהים מביהכנ"ס היא תחרב שכתוב לרומם את בית אלוקינו ולהעמיד חורבותיו, אך מותר שקישוטי הבתים יהיו גבוהים יותר מביהכנ"ס ור' אשי דאג שמתא מחסיא לא תחרב ואף שהיא חרבה היא לא חרבה מעוון זה שגגותיה נמוכים מביהכנ"ס.

עוד אמר רבא בר מחסיא בשם רב חמא בר גוריא בשם רב שער שערדיף להיות בגלות תחת ישמעאל ולא תחת אדום ועדיף תחת אדום ולא תחת חבר שהם אומה מפרסיים ועדיף תחת חבר ולא תחת שלטון ת"ח שלא יענש על ידו, עדיף תחת ת"ח ולא תחת תתום ואלמנה שדמענתם מצויה. עדיף כל חולי ולא חולי מעים. עדיף כל כאב ולא כאב לב עדיף כל מיחוש קל ולא מיחוש ראש, עדיף כל רעה ולא אשה רעה, ואם כל הימים היו דיו וכל העצים קולמוסים ושמים יריעות וכל האדם לבלרים אין מספיקים לכתוב את כל עניני המלכות למיסים ומלחמות בבת אחת, ועל זה נאמר הפסוק שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר.

עוד אמר רבא בר מחסיא בשם רב חמא בר גוריא בשם רב שיפה תענית לחלום כאש לנעורת אמר רב חסדא שדוקא בו ביום, ואמר רב יוסף אפילו בשבת, ר' יהושע בר רב אידי הגיע לבית ר' אשי ועשו לו עגלא תלתא שהוא משובח אמרו לו שיטעם והוא אמר שהוא מתענה ואף שהמתענה יכול לדחות נדר תעניתו אך זה תענית חלום ואין לדחותה אפילו בשבת.

המשנה מסיימת שאין מפסיקים ולקר"ש מפסיקים והמשנה מחדשת שאף כשעוסקים בתורה אין מפסיקים לתפלה אך לקר"ש מפסיקים, ודוקא במי שתורתו אומנותו כרשב"י וחביריו אך אנו מפסיקים אף לתפלה וכשעוסקים בעיבור שנה אין מפסיקים אף לקר"ש כמו שאמר רב אדא בר אהבה וכן שנו זקני הגרונאי וסיפר ר"א בר' צדוק שכשעסקו ביבנה בעיבור השנה לא הפסיקו לא לקר"ש ולא לתפלה.

משנה לחייט אסור לצאת עם מחטו אף בער"ש סמוך לחשיכה שמא ישכח ויצא עמו, וכן הלבילר לא יצא עם קולמוסו, ולא יפלה כליו מכינים או יקרא לאור הנר שלא יטה אתת הנר והמלמד יכול לראות היכן התינוקות קוראים אך הוא לא יקרא

עמהם וכן אסור לזב לאכול עם זבה שלא יבואו לידי עברה. **גמרא** שנינו במשנה שלא יעמוד ברה"י וישתה ברה"ר או להפך ואם הכניס ראשו ורובו מקום ששותה מותר **עמוד ב** וכן הדין בגת, ואב"י אמר שגם בכרמלית גזרו ורבא סובר שכרמלית היא גזירה ואין גזורים גזירה לגזירה ואב"י הוכיח מהמילים וכן בגת שודאי לא מדובר ברה"י או רה"ר אלא לענין כרמלית וגזרו גם בכרמלית, ורבא ורב ששת לומדים שוכן בגת נאמר לענין מעשר ששתיית עראי לא מחייבת במעשר ולר"מ שותה על הגת בלא מעשר בין מזוג בחם שלא יחזיר לגת ובין שמוזג בצונן שיכול להחזיר לגת ולר"א בר צדוק הוא חייב במעשר וחכמים חילקו בין חמין שחייב במעשר כי הוא לא מחזיר את המותר ואינו עראי ובצונן שהוא מחזיר המותר הוא עראי ופטור ממעשר, ולכאורה יש להוכיח מהמשנה שלא יצא החייט במחטו התחובה בבגדו וזה רק גזירה ובכל זאת גזרו ורבא יעמיד שמדובר במחט שהיא בידו שזה איסור דאורייתא ולא רק גזירה, ואין להוכיח מהברייתא שאומרת שלא יצא החייט במחט התחובה לו בבגדו ששם מדובר בשבת שזה רק גזירה אחת משום מחט שבידו והברייתא שכותבת להדיא שלא יצא חייט בער"ש במחט התחובה בבגדו היא כדעת ר' יהודה שאומן חייב כדרך אומנותו אף שלאחרים זה לא דרך הוצאה, ששנינו שלר"מ חייט במחט שבבגדו ונגר בקיסם שבאזנו וסורק במשיחה שבאזנו ואורג באיירא שבאזנו וצבע בדוגמא שבצוארו ושולחני בדינר שבאזנו בכל אלה פטור אבל אסור ולר' יהודה חייב כדרך אומנותו ואחרים פטורים.

יש ברייתא שזב לא יצא בכיסו ואם יצא פטור, ויש ברייתא שהוא חייב חטאת לרב יוסף הברייתא שאם יצא פטור היא כר"מ והברייתא שחייב חטאת כר' יהודה שאומן דרך אומנותו חייב ואב"י מקשהגם לר"מ חייב בדבר שדרכו בכך שהרי פשוט שהדיוט שחקק בחתיכת עץ חייב ולא צריך מעשה אומן, ורב המנונא מבאר שמה שכתוב שזב חייב מדובר בבעל ב' ראיות ומה שכתוב שפטור מדובר בבעל ג' ראיות שאינו צריך לבדוק כיוון שהוא ממילא טמא אך יש לדחות שהוא צריך את זה בשביל הספירה, ור' זירא מעמיד שמדובר בו ביום לפני הספירה אך הוא רוצה להציל מלכלוך הבגד, והפוסט סובר שאינו נחשב צורך כמו ששנינו שהכופה קערה על הקיר כדי שתתנקה מהגשמים מים אלו מכשירים, ואם הוא להציל הקיר מהגשמים המים אינם מכשירים ולמטרה צדדית אין נחשב לצורך להכשיר וגם לא לענין מלאכת שבת,

דף יב אך יש לחלק שלענין גשמים אינו מכשיר כי הוא לא צריך כלל למים אלו, אך הזב צריך את הכיס לקבל את הזיבה, וזה דומה לסיפא שעריבה שירד דלף לתוכה המים הניתזין רחוק והצפים עליה אינם מכשירים ומה שבתוכה מכשירים אף שבא להציל מלכלוך וממה שלא הפכה רואים שנוח לו במים אלו ואב"י ורבא מפרשים שהברייתא שמחייבת זב בכיסו זה כר' יהודה שמחייב במלאכה שאין צריך לגופה, והברייתא שפוטרת היא כר"ש שפוטר במלאכה שא"צ לגופה.

שנו אצל ר' ישמעאל שמוותר לצאת בע"ש עם חשיכה בתפילין מכיוון שלא שוכח אותם כדברי רבה בר רב הונא שאדם חייב למשמש בהם כל שעה ק"ו מציץ שיש בו רק אזכרה אחת ונאמר עליו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו.

חנניא אומר שאדם חייב למשמש בבגדו ע"ש עם חשיכה ורב יוסף אמר שזה דבר גדול להפרישו מאיסור שבת.

הסתפקו בדברי המשנה שלא יפלה כליו האם הכוונה שלא יהרוג כינים כדעת ר"א שאוסר להרוג כינה כהורג גמל, או שהמשנה אומרת שלא יפלה כליו לאור הנר כמו שאסור לקרוא לאור הנר, ואין להוכיח מהברייתא שכתוב אין פולין ואין קוראים לאור הנר שאפשר לפרש שזה איסורים שונים אך יש ברייתא שכתוב בה להדיא אין פולין לאור הנר ואין קוראים לאור הנר ואלו מההלכות שאמרו בעליית חנניא.

רב יהודה אמר בשם שמואל שאסור להבחין לאור הנר בין בגדו לבגד אשתו, ורבא אמר שזה דוקא לבני מחוזא שאין ניכר אצלם כ"כ ההבדל בין בגד איש לאשה אך לבני הכפרים מותר שההבדל ניכר אצלם וגם במחוזא מותר בבגדים של צעירות שניכר בהם ההבדל בקלות.

שנו בברייתא שאין לפלות כינים ברה"ר שלא ימאס אחרים וכן אין לגרום הקאה ברה"ר מפני המיאוס, מותר לפלות בגדיו מכינים וימלול ויזרקם אך לא יהרגם בידיים ולאבא שאול לא ימלול ורב הונא פוסק שמותר למלול, רב ששת היה הורגם בשבת ורבא הכניסם לספל מים וכן אמר ר"נ לבנותיו תהרגום ותשמיעו לי קול שונאי שנהרגים, ושנו בברייתא שלב"ש אין להרוג כינה בשבת ולב"ה מותר, ור"ש בן אלעזר אמר שלב"ש אסור לשדך בשבת וללמד תינוקות ספר ואומנות ולנחם אבלים ולבקר חולים, ולב"ה מותר, ושנו בברייתא שהמבקר חולה בשבת אומר שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא, ולר"מ, אומר יכולה היא שתרחם, **עמוד ב** ולר' יהודה יאמר המקום ירחם עליך ועל כל חולי ישראל ולר' יוסי אומר בתוך חולי ישראל, שבנא איש ירושלים היה אומר בכניסתו שלום וביציאתו הוא אומר שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום ור' חנינא אמר כר' יוסי שמי שיש לו חולה בביתו יערבנו בתוך חולי ישראל, עוד אמר ר' חנינא שבקושי התירו לנחם אבלים ולבקר חולים בשבת מפני שגורם צער, ורבה בר בר חנה אמר שכשר' אלעזר הלך לבקר חולה לעתים הוא אמר המקום יפקדך לשלום ולעתים הוא אמר בארמית רחמנא ידכרינך לשלום ואף שרב יהודה אמר שאין לשאול צרכיו בלשון ארמי שר' יוחנן אמר שאין מלאכי השרת נזקקים ללשון ארמית שאינם מכירים אותה אך לפני חולה מותר כמו שאמר רב ענן בשם רב שהשכינה עמו לסעדו שכתוב אלוקים יסעדנו על ערש דוי וכן שנינו שהמבקר חולה לא ישב על מטה או כסא אלא מתעטף ויושב לפניו שהשכינה למעלה ממראשותיו ורבא אמר בשם רבין שהקב"ה זן את החולה שכתוב אלוקים יסעדנו לשון סעודה.

רבה אומר שלא יקרא לאור הנר אפילו כשהוא גבוה ב' קומות ואפילו שיעור ב' מרדעות ואפילו גובה י' בתים, ומשמע שרק אחד לא יקרא אך שנים שעוסקים בענין אחד מותרים לקרוא לאור הנר שאחד יזכיר לשני שלא יטה ויש ברייתא שגם שנים ל א יקראו אמר ר"א שבשני ענינים אסור שלא יזכירו זה לזה, ורב הונא שבמדורה אסור אפילו י' אנשים ורבא אומר שאדם חשוב שאין דרכו להטות מותר שאין חשש שמא יטה, ור' ישמעאל בן אלישע אמר שהוא קרא לאור הנר ובקש להטות או לר' נתן הטה ממש ואמר שיביא חטאת כשיבנה ביהמ"ק אמר אביי שאף שהוא אדם חשוב אך הוא עשה עצמו כהדיוט לענין דברי תורה.

יש ברייתא ששמש בודק כוסות וקערות ויש ברייתא שאינו בודק ויש לומר ששמש שאינו קבוע מותר לבדוק כוסות וקערות לאור הנר שהוא לא מדקדק כל כך והבריתא שאוסרת לשמש לבדוק מדברת בשמש קבוע שאימת רבו עליו ומדקדק בבדיקה, עוד יש לחלק שבשל נפט שהוא מסריח מותר גם לשמש קבוע כיון שלא יטה מחמת הריח, והסתפקו בשמש שאינו קבוע בשל שמן רב אמר שלהלכה מותר אך לא מורים כך כדי שלא יזלזלו ולר' ירמיה מותר הלכה למעשה וכן עשה שמשו של ר' ירמיה כשהיה אצל ר' אסי ואמרה לו אשתו הרי זה אסור ואמר לה ר' אסי שהוא נוהג כרבו.

המשנה אומרת ברישא שמותר לחזן לראות יש לומר שמותר לולסדר ראש הפרשיות לתלמידים לאור הנר אך כל הפרשה אסור וכן אמר רבה בר שמואל,

דף יג אך קשה שרשב"ג אומר שתינוקות מסדרים הפרשיות וקוראים לאור הנר יש לומר שמדובר רק ראשי פרשיות, או שהתירו להם כיון שהם לא יטו בגלל אימת רבם.

המשנה אומרת לא יאכל הזב עם זבה ושנינו שר"ש בן אלעזר אמר שיש להתבונן כמה פרצה טהרה בישראל ולכן בטהור ודאי לא חששו שיאכל עם טמאה וכן לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ שמא יתרגל אצלו ואז הוא יאכילנו דברים טמאים אך קשה שגם הפרוש אוכל טמא ואמר אביי שחוששים שיאכילנו דברים שאינם מתוקנים ורבא לא חשש לכך שרוב עמי הארץ מעשרים אלא חוששים שיתרגל עמו והוא יאכילנו דבר טמא בזמן טהרתו.

הסתפקו האם מותר לנדה לישון עם בעלה כששניהם בבגדיהם, ורב יוסף הוכיח שב"ה אסרו להעלות עוף עם גבינה על שולחן אחד, אך יש לחלק ששם זה אדם אחד שיכול להכשל וכאן יש בעל ואשה, ורואים חילוק זה ממה שכתוב בסיפא שרשב"ג התיר לשני אכסנאים לאכול יחד זה בשר וזה גבינה אך רב חנין בר אמי אמר בשם שמואל שרשב"ג התיר רק באין מכירים אך במכירים אסור וא"כ בעל עם אשתו ודאי מכירים, אך יש לחלק שכשהם בבגדים יש שינוי, ומותר גם במכירים. וללישנא בתרא הגמרא רצתה להוכיח מרשב"ג שאסור במכירים ואח"כ חילקה שיש כאן שינוי. ויש להוכיח ממה שהוקש ביחזקאל אשה נדה לאשת רעהו וכמו שאשת רעהו אסורים ביחוד אף בבגדיהם כך באשתו נדה אסור בבגדיהם, וזה לא כר' פדת שאמר שנאסר רק קורבה של גילוי ערוה שכתוב לא תקרבו לגלות ערוה, עולא היה מנשק לאחיותיו על החזה או בידיהם למרות שהוא עצמו אמר שאסור שום התקרבות לערוה כמו שאומרים לנזיר לך סביב ואל תקרב לכרם. אליהו שנה מעשה בתלמיד שלמד הרבה וגם שימש ת"ח ומת בצעירותו ואשתו לקחה את תפיליו ואמרה לחכמים בעלי שלמד הרבה **עמוד ב** ושימש את החכמים מדוע הוא נפטר צעיר והם לא ענו לה ואליהו אמר לה האם בעלה התקרב אליה בזמן נדתה והיא אמרה שאפילו באצבע קטנה הוא לא נגע בי ושאל אותה אליהו איך הוא נהג עמה בזמן ליבונה קודם שנגמרו ז' נקיים אמרה לו שהם אכלו ושתו יחד וישנו בקירוב בשר ולא נכשלו אמר לה אליהו ברוך המקום שהרגו שהרי קודם טבילה נאמר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב, ובא"י אמרו בשם רב יצחק בר יוסף שהם ישנו במטה אחת או שסינר הפסיק ביניהם.

משנה ההלכות הללו נאמרו בעליית חזקיה בן חזקיה גרון כשביקרוהו ורבו ב"ש על ב"ה וגזרו באותו יום י"ח דבר. **גמרא** אביי שאל את רב יוסף האם הלכות שמא יטה הם מההלכות או שהמשניות הבאות הם מהגזירה, וישלהוכיח שנאמר בברייתא להדיא אין פולין וקורים לאור הנר ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה.

שנו בברייתא שמגילת תענית נכתבה ע"י חנניה בן חזקיה שחיבב את הצרות והנס שניצלו ואמר רשב"ג שגם הוא מחבב אותם אך לא נספיק לנהוג הכל שרבים הם ויש עוד הרבה ניסים שאין יודעים בהם ואין שוטה מרגיש, ואין בשר המת מרגיש באזמל, אך קשה שרב יצחק אמר שהרימה קשה למת כמחט בבשר חי שכתוב אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, ויש לפרש שאין בשר מת שבאדם חי מרגיש באזמל, ואמר רב יהודה שזכור חנניה בן חזקיה לטוב שלולא הוא נגזו ספר יחזקאל שבכמה מקומות סותרים דבריו לתורה והוא העלה ג' מאות גרבי שמן למאור ועלה לעליה ודרשם.

גזרה א מ"ח דבר שמי שאוכל אוכל טמא ראשון או שני הוא נעשה שני **גזירה ב**: השותה משקים טמאים נטמא, **גזירה ג**: הבא ראשו ורובו במים שאובים נטמא, **גזירה ד**: טהור שנפלו על ראשו ורובו ג' לוגין מים שאובים נטמא, **גזירה ה**: ספר מטמא את הנוגע בו, **גזירה ו**: ידיים מטמאות קודם נטילה, **גזירה ז**: להו"א שטבול יום מטמא, **גזירה ז**: אוכלין וכלים שנגעו במשקים טמאים נטמאו,

דף יד רבה בר בר חנה אמר שר' יהושע הוא הסובר שאוכל אוכל ראשון נעשה שני והתרומה רק נפסלת ולא מטמאה

במגעה תרומה אחרת וזה גם בחולין שנעשו בטהרת תרומה ור"א סובר שאוכל אוכל ראשון נעשה ראשון והאוכל אוכל שני הוא נעשה שני והאוכל שלישי נעשה שלישי, והטעם לגזירה זו כדי שלא יאכל אוכל ראשון או שני וישתה עמם משקים של תרומה והם יפסלו במגעם, וגזרו על שתית משקים טמאים שלא יבא לאכול עמם תרומה וזה גזירה נוספת שלא נאמר שיותר מצוי לשתות עם אכילה מאשר לאכול עם שתיה ודבר שאינו שכיח לא גוזרים, קמ"ל שגוזרים בזה, ור' ביבי אמר בשם ר' אסי שהטעם לגזירה של הבא במים שאובים שבתחילה היו טובלים במי מערות מכונסים וסרוחים ולאחר מכן היו נותנים עליהם מים שאובים ומבאר אביי שהם חשבו שהטהרה היא עם שניהם ורבא מקשה שאין בזה חסרון אלא מבאר רבא שהם חשבו שרק השאובים מטהרים ולכן גזרו עליהם טומאה, והוסיפו לגזור גם על טהור שנפלו עליו שאובים כדי לקים את הגזירה של בא במים שאובים, הטעם שגזרו טומאה על ספרים כי נהגו להצניע אצלם אוכל של תרומה כי שניהם קדושים ועכברים באו והפסידו את הספרים, הטעם שגזרו על ידים כי הן עסקניות והן נוגעות במקום טינופת, וגזרו על ידים שנגעו בספר כמו שאמר ר' פרנך בשם ר' יוחנן שהנוגע בספר תורה ערום נקבר ערום ואין הכוונה ערום ממש וביאר ר' זירא בלא מצוות אך קשה לומר שהוא יפסיד לגמרי את המצוות אלא הכוונה לאותה מצות קריאה, עמוד ב בתחילה גזרו רק על ידים שנגעו בספר ואח"כ גזרו על סתם ידים, יש למחוק טבול יום מהגזירות כי הוא ממילא פוסל תרומה מדאורייתא שכתוב ובא השמש ואח"כ וטהר, הגזירה של משקין היא במשקים שנגעו בידים שהרי ידים שנגעו בשרץ טמאים מן התורה, והגזירה בכלים שנגעו במשקים מדובר שנגעו בשרץ, שמשקים של זב מטמאים כלים מן התורה שכתוב כי ירוק הזב בטהור מה שביד טהור, וגזרו עליהם משום משקים של זב,

יש להקשות שהגזירה על ידים היא גזירה קדומה יותר ששנינו שיוסי בן יעזר ויוסף בן יוחנן גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית, ושמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה והוא גזר טומאה בכלי מתכות, ושמאי והלל גזרו על ידים ואין לומר שזה שמאי והלל וסייעתם שהרי רב יהודה אמר בשם שמואל אמר שגזרו י"ח ונחלקו ב"ח דבר ורב הונא אמר שהלל ושמאי עצמם נחלקו רק בג' מקומות, ואין לומר ששמאי והלל גזרו לתלות את התרומה ובי"ח דבר גזרו ששורפים התרומה שהרי אילפא אמר שתחילת גזירת הידים היא לשריפה ולא היתה קודם גזירה נוספת, אלא יש לומר ששמאי והלל גזרו ולא קיבלו אך כשתלמידיהם גזרו קבלו את גזירתם, אך קשה שרב יהודה אמר בשם שמואל ששלמה תיקן נטילת ידים ועירובין ויצאה בת קול בני אם חכם לבך ישמח לבי חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר

דף טו ויש לומר ששלמה תיקן נטילת ידים לקדשים וכאן גזרו גם לתרומה. יש להקשות על דברי שמואל שנחלקו בי"ח דבר ששנינו שהושוו בו ביום בי"ח דבר, ויש לומר שבתחילה הם נחלקו אך למחרת הושוו.

שמאי והלל נחלקו לענין חלה שלהלל חיוב חלה הוא משיעור קב ולשמאי מקביים ולחכמים קב ומחצה וכשגדלו המידות השיעור הוא מחמשת רבעי הקב ומעלה ור' יוסי מוסיף עוד א' מעשרים לשיעור זה, עוד נחלקו שלדעת הלל מלא היין מים שאובין פוסלים מקוה והוא אמר היין כלשון רבו, ולשמאי ט' קבין, וחכמים אומרים ששני גרדיים העידו בשם שמעיה דאבטליון שג' לוגים פוסלים והסכימו עמם, עוד נחלקו שלשמאי נדה מטמאה מעת שראתה ולהלל מהבדיקה הקודמת אפילו כמה ימים ולחכמים רק עד מעת לעת או מהבדיקה בתוך מעת לעת, ואף שנחלקו גם לענין סמיכה ביו"ט אך רק בג'

מקומות נחלקו רק הם לבדם אך קשה שהם נחלקו בבוצר לגת ששמאי מכשיר והלל לא, יש לומר שהלל הודה לשמאי.

שנו בברייתא לעיל שיוסי בן יעזר ויוסי בן יוחנן גזרו טומאת ארץ העמים אך קשה ששנינו שרב כהנא אמר שכשר' ישמעאל בן ר' יוסי חלה שלחו לו לומר ב' וג' דברים בשם אביו והוא אמר שק' פ' שנה קודם חורבן פשטה עליהם מלכות רומי ופ' שנה קודם חורבן גזרטו טומא העל ארץ העמים ועל כלי זכוכית ומ' שנה קודם חורבן גלתה סנהדרין לחנויות ואמר רב יצחק בר אבידמי שלא דנו דיני קנסות אך קשה שעדיין היו סמוכים אלא הכוונה שלא דנו דיני נפשות, והלל ושמאי ותלמידיהם היו קודם פ' שנה ויוסי בן יוחנן היו הרבה לפנייהם **עמוד ב** אלא הם גזרו על גוש עפר ארץ העמים לשרוף והם לא גזרו על אויר ובפ' שנה גזרו על האויר לתלות, ומשמע שעל ידים גזרו לשרוף מתחילה וקשה שאילפא אמר שתחלת גזירת ידים לשריפה ומשמע שעל ארץ העמים היה כמה גזירות אלא יוסי בן יעזר גזר על גוש ארץ העמים לתלות ובפ' שנה גזרו לשרוף על הגוש ועל האויר לתלות, אך קשה שעולא אמר שבאושא גזרו לשרוף על ו' ספיקות: ספק בית הפרס, ספק בגדי עם הארץ, ספק כלים הנמצאים, ספק רוק, ספק מי רגלים, וגם על ספק עפר ארץ העמים אם נגעו בודאות, וכן אם ספק אם נטמאו שורפים אותם ולר' יוסי שורפים גם על ספק מגען ברה"י ולרבנן ברה"י תולים וברה"י טהור, אלא יש לומר שבתחילה גזרו על הגוש לתלות ובפ' שנה קודם חורבן גזרו לתלות גם באויר, ובאושא הוסיפו ששורפים גם על העפר, והגזירה על האויר נשארה כבתחילה לתלות.

ר' יוחנן אמר בשם ר"ל שגזרו על כלי זכוכית כי הם נעשו מן החול והם דומים לכלי חרס אך קשה א"כ איך יש להם טהרה במקוה שהרי שנינו בהם דיני חציצה בטבילה, יש לומר שמדובר בכלים זכוכית שניקבו וסתם אותם בעופרת שרשב"ג אמר שלר"מ טמא שהולכים אחר המעמיד ולחכמים טהור.